

Düşünme pratiğinde Podcast meselesi

Yazı ZEYNEP NAZ İNANSAL

PODCAST'LER
İNSANİ DENEYİMİ
ÖNCELİKLENDİREN
İÇERİKLERE OLAN
TALEBİ GÖRÜNÜR
KILIYOR

90'lı yıllardan bir film sahnesi düşünelim: Karakterimiz yataкта doğrulur, çalar saatini kapatır ve hızlıca ayağa kalkıp güne başlar. Şimdi de bu sahneyi günümüze uyarlayalım: Karakterimiz doğrulmadan eline telefonunu alır, dakikalarca ekrana bakar ve uzun bir süre sonra geç kaldığını fark edip alelacele yataktan fırlar. İkinci sahne ne seyirci ne de karakter için pek de keyifli görünmüyor, değil mi? Ancak artık bu sahnenin çoğumuzun vazgeçemediği sabah rutini haline geldiğini itiraf etmemiz gerekiyor. Zorunluluk gibi elimize aldığımız telefonlar hepimizde tanımlayamadığımız bir yorgunluğa sebep olurken, Oxford Dictionary de önemsiz içeriklerin aşırı tüketiminden kaynaklanan zihin yorgunluğu anlamına gelen *brain rot* yani beyin çürümesini 2024 yılının kelimesi seçti. Henüz bu duruma bir çözüm üretememiş olsak

da hepimizin tükettiği içerikleri ve vakit geçirdiği mecraları sorgulamaya başladığı kesin. Bu sorgulamaların ortasında hızla yükselişe geçen ve orijinal içeriklerle öne çıkan alternatif bir mecra ise podcast'ler.

Podcast'lerin çekiciliği oldukça basit: Kendi hızında, kendi seçtiğin içeriği, özgürce dinleyebilmek. Kısa video ve sınırsız kaydırmaya müsait sosyal medya görsellerinin aksine; bağlam değişikliği olmadan, bölünmeden, tek bir içeriğin derinlemesine tüketildiği bir alan podcast dünyası. Stand-up'tan haberlere, masallardan gastronomi sırlarına, psikolojiden dil eğitimine, flört anılarından derin politik analizlere kadar akla gelebilecek her türlü konuda sesli içeriklerin var olduğu bir evren. Gazeteciler, aktivistler, sanatçılar ve akademisyenlerin de aralarında bulunduğu birçok insan kendi hikayelerini, uzmanlıklarını ve

deneyimlerini paylaşarak, dinleyicilere sınırsız bir öğrenme ve keşfetme alanı açıyor. Bu keşif alanının dinleyiciye zaman ve mekandan bağımsız bir şekilde sunulması da çekiciliğini arttırıyor. Ekrandan bunalan, ama bilgi almaya ya da keyifli içerik tüketmeye devam etme ihtiyacı hisseden insanlar biraz da bu sebeple dinleme eylemine yöneliyor ve podcast'leri günlük rutinlerinin bir parçası haline getirerek kişiselleştiriyor. Böylece bilgi tüketimi bir zorunluluktansa, dinleyicinin kontrolünde keyifli bir yolculuğa dönüşüyor.

Podcast'e olan ilginin artışı medya tüketim alışkanlıklarımızın dönüşümü hakkında birçok ipucu da barındırıyor. Bir zamanların radyo ve televizyonunun belirlediği saatli içerik akışını geride bıraktığımızda vadedilen özgürlük ve bolluk hissinin yerini kafa karışıklığına ve yorgunluğa bıraktığını görüyoruz. →

PODCAST'E OLAN
İLGİNİN ARTIŞI
MEDYATÜKETİM
ALİŞKANLIKLARIMIZIN
DÖNÜŞÜMÜ
HAKKINDA BİRÇOK
İPUCU BARINDIRIYOR

İnsanların sınırsız ve anlamsız içerik havuzundansa, derinlikli ve kaliteli içeriklere yöneldiğini, az ama öz seçkilerle hareket ettiğini anlıyoruz. Geçmişin geleneksel medyasının ürettiği, üzerine düşünülmüş ve zaman harcanmış içerikleri özleyenlerin ihtiyacı da aslında geleneksel ve çağdaş arasında köprü kuran podcast'ler tarafından karşılanıyor. *Financial Times*, *New York Times* ve *Monocle* gibi birçok medya kuruluşunun kendilerini podcast'lerde konumlandırmaya başlaması bu durumu doğruluyor. Bu mecraı ciddiye alıp yatırımların artması ise endüstrileşmenin ilk adımlarını oluşturuyor.

Podcast üreticilerinin kendi bağımsız medya platformlarını yaratması içerik üreticilerinin daha sürdürülebilir bir şekilde çalışmasını mümkün kılarken, monopoly'i ortadan kaldırarak medya üretiminde de demokratikleşmeye işaret ediyor. Bu demokratik yapı üretilen içeriklerde ve üreticilerin çok sesli yapısında kendini gösteriyor.

Geleneksel medyada yer bulamayan hikayeler bu mecra ile kendilerine yeni bir alan yaratmış oluyor. Ya da dinleyiciler, farklı yaşam öykülerini, kültürel perspektifleri ve kişisel yolculuklara eşlik ederek içeriği üreten kişiyi alışılmışın dışında bir açıklık ve samimiyetle tanıma fırsatı yakalıyor. Yaratılan bu ortak dil, birçok insana kendi deneyimlerini başkalarıyla paylaşma cesareti veriyor ve evrensel olarak görüş birliğini ya da ayrılığını besliyor.

Kişisel hikayelerin samimiyeti, podcast dünyasını sadece bir bilgi aktarım aracı olmaktan çıkarıp paylaşımın önceliklendirildiği bir platform haline getiriyor. Zaman geçirmeyi seçtiğimiz ve zihnimize misafir ettiğimiz seslerin eskinin radyo alışkanlığını hatırlatan nostaljik bir etkisi de var tabii. Bu gerçek hikayeler dinleyici ve üreticinin arasında bir empati ağı kurduğu gibi topluluk deneyimini de ortaya çıkıyor. Kısacası podcast'ler insani deneyimi

önceliklendiren, derinlikli içeriklere olan talebi görünür kılıyor. Çeşitli temaların ele alınması da bilinçlendirici bir fonksiyon üstleniyor ve sosyo-kültürel değişime katkıda bulunuyor.

Podcast'lere duyulan ilginin, hızlı tüketim çağında durma ve çevremizi anlamlandırma ihtiyacımızın bir yansıması olduğunu görebiliyoruz. Zamanın kısıtlı, dikkatimizin ise herkesin hedefinde olduğu modern çağda hemen herkesin yeni bir içerik tüketim biçimi arayışında olduğu da açık. Podcastler'in de bu keşifte zihinsel ufkumuzu genişleten, dünyayı daha derinden anlamamıza olanak sağlayan bir araç olduğu söylenebilir. Dingin ve kişiselleştirilebilen formatıyla insanlara nefes alıp derinlemesine düşünme imkanı sunan bu mecranın asıl değeri, bilgi aktarmaktan ziyade, düşünme pratiği sunmasından da kaynaklanıyor olabilir. Sınırsız içeriktense, doğru hikayeye kulak verip sonrasında kendimizle kalmak için açtığı alan da bu düşünme pratiğini besliyor. ●